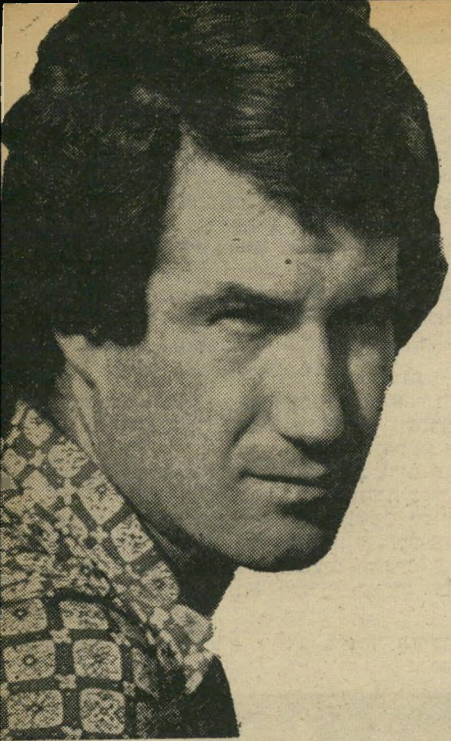

אהוד מנור

מחברו של השיר שהביא לאילנית
את הצלחתה בתחרות „אירוויזיון“
מעלה מחזמר משורף בחיפה

לפני כן עורר בו דחייה מסוימת. למה, חשב, כלי-כך קשה למצוא הקבלות נכונות בעברית לביטויים אמריקאיים? אולי משום שכל שיטת כתיבת הפזמון בישראל מסר לפת מעיקרה? אולי משום שאין אנו שרים כשם שאנו מדברים.
„פתאום התחזר לי שבעצם הכרתי שתי קצוות: שיער מצד אחד, ושירי גרשווין ופורטר ובני-דורס מצד אחר.
„פתאום גיליתי שבשירים של גרשווין היתה מקוריות, תעוזה רבה, חופש-התבטאות ומורגניות שכמותם לא נשמעו בכל השנים שהפרידו בינו לבין מחברי שיער. היתה לו מוסיקה מדהימה, אנגלית פשוטה להפליא המעוררת קנאה, שלמות, מיבנה, חרוזים, הכל. ואו הבנתי שכל אלה שהיו בין גרשווין ובני תקופתו לשיעור, פשוט נישכחו ולא החזיקו מעמד. ואו הבנתי, שכדי לכתוב צריך ללכת אל גרשווין. והוא הלך אל גרשווין ואל קול פורטר

„את ביתי הלילה הרוחות עוטפים / אוחזים בו מכל צד / אל מעבר לעבים אנו עפים / יד אוחזת יד / שם, ראיתי קשת בענן / שם, עולה הבוקר בלבן / שם, נמצא ביחד את הגן / את גן האהבה.“
אולי לא כל אחד זוכר את המלים בדיוק. לא נורא. הן לא כתובות בתורה. הן אף לא ינחילו למשוררן מקום באקדמיה הצרפתית. אבל מי שצפה בטלוויזיה, בתחרות האירוויזיון בשבוע שעבר, יודע שלבו היה עם אילנית ועם המילים הפשוטות של הפזמון הקטן הזה, אי-שם.
מחבר השיר, אהוד מנור, ישב אותה שעה בתל-אביב וחשב על כל מיני דברים. כמו על כך שלא כדאי היה לו לנסוע על חשבונו הפרטי — פשוט משום שהיה מפסיד המון דברים שיש לו לעשות כאן.

צדוק צרפתי

כי הוא היום הפזמונאי העסוק ביותר בישראל. ואף על פי שהוא משתדל מאד, הוא לא מאריך שיער, לא עונד פרחים לצווארו, לא קושר חרוזים לראשו, ואינו מייחס לפזם משמעות מאגית.
הוא פשוט יודע שפזמון זה פזמון, שיש מילים ויש מוסיקה, ויש טעם טוב, ויש חשיבות לכלים המלווים, לשימלה של הזמרת, ולמצב הפסיכולוגי של המאזין. הוא איננו רוצה שיעלו אליו לרגל, אך גם אינו רוצה שיוכלו במיקצו:

„יש לי הרגשה משונה לגבי האירוויזיון. רק עכשיו, אחרי שזה ניגמר, אני תופס כמה זה היה חשוב. אחרי הפסטיבל הקרוב נידמה היה לי: איזו זוועה. אילו שירים מיסחריים, קיטש, גועל נפש. היום למדתי שהולכים לפסטיבל כדי לנצח, ש צריך לכתוב דבר מבריק הנכנס לאוזניים במכה אחת.

„לחבר מילים לדבר שכזה זו מכללה נוראה. כי המלים יכולות ליהפך בקלות לפארודיה. רציתי להתייחס למשהו לאומי, אבל לא להיות נושא הדגל. משהו פשוט עם רעיון קטן, שידבר אל כל לב.
„אבל יש לי הרגשה שבישראל יש חוסר פרופורציה נוראית לגבי פזמונים, ויש עוד הרבה מה ללמוד בתחום המיקצועי לגבי הגשתם. אני מקווה שמארגני פסטיבל-הזמר שמו לב לפרטים הטכניים שעשו את הערב כלי-כך מרשים.“

אהוד מנור מפרטט עם פזמונים זרים, כשהוא מגיש אותם בגל-הקל בבוקר ובערב, בשרשרות, בלקטים בתשי-בצים ובכל ההרכבים האפשריים. הטרואי מה שלו עם פזמונים קרחה לו כשתירגם את שיער. פתאום הבחין שכל מה שכתב

סיקורת

תקליטים

חג הפסח עולה על הגרמפון בשפע הקיטות ישראליות. לרגע, תפס התקליט את מקומה של הבונבונירה. מה נשתנה?

נירה רבינוביץ ושלמה ניצן (שיי-רי פוסט, הד-ארצי 14352) מגישים את המסורתי ביותר בצורה המקורית ביותר. הם הקליטו את כל שירי ליליהסדר, את מה נשתנה ואת חידגדיא, את והיא שעמדה ודיינו — תוך הקפדה וכבוד למסורת החסידית, בדביקות בלהט ובעדינות. ואם מישוה חושד בחידגדיא שלהם שהוא מתי-אים יותר למיסעדה צוענית, הרי עדיין לא מאוחר להבין שיש משהו משותף בין המוסיקה החסידית למוסיקה הצוענית — ודווקא משהו חיובי בהחלט.

חזרה אלברשטיין ועודד תאומי מוזמינים את הילדים לביקור בארץ הקסמים (ס.ב.ר.ס. 65378), אבל לא יזיק למבוגרים לשמוע ולוא אחד משרי התקליט, שאין כמותו ללמד לקח את הישראלי המצוי והשחצן: עוג מלך הבשן של אלתרמן ווילנסקי. שיר על ענק גדול, צנוע וביישן — ענק שהיום אין רבים כמותו.

אילן ואילנית (התקליט 30666), הצמד המיקצועי ביותר בישראל כבר משתלב בתגליות שנת ה-25, כשהוא מגיש צרור שירים בקצב מזורז תחת הכותרת: ישראל שלי חוגגת. אין עימם בשורה או מקוריות, אך יש בהם הרבה רענונות, וקולה הנעים והמלוטש של נציגת ישראל בלוקסמבורג.

„טעות היא לחשוב שאגדות העמים אהובות כלי-כך על הילדים משום שהן מתוקות ונחמדות ומרוחקות מן המצי-

אילן ואילנית בקצב מזורז

עודד וחווה ביקור בארץ הקסמים

אות. להיפך. המדובר בסיפורי הרפתקאות שנועדו לקהל שלא ידע כותרות עיתונות. כוונ הכרתו של מיכאל אהרן, האחראי למחזה הילדים „מנורת הקסמים“, שי-הוקלט בהשתתפות שחקני ההצגה עדנה

מהאירוויזיון

ישור לתיאטרון

גם „הגם“ לקוח משם מחזהו של מולייר, אך יש לו אצלי משמעות כפולה. היא רוצה להיות גם, גם באופנה, גם במרכז האנשים היפים, גם עם המיסד, בקיצור רוצה להיות בעניינים. היא גיבורת המחזה. קאראטה ואנגלית / אסטרולוגיה כל-לית / ריקודים חדישים / וסרטים רגיי-שים / הרמן הסה — חובה / ותנוחות אהבה / קומי לילי והצהילי / את מדאן ואת קולך / קומי לילי והבהילי / את ילדך ואת בעלך /

„ליליגם“ עברה את ההריון הר-רגיל של מוצרי-תיאטרון בלתי-שיגי-רתיים: מנור פנה עם מחזהו לאחד מתיאט-ראות-הפרטטאר בארץ, אחרי שכבר שיתף עימם פעולה קודם. הרעיון מצא-הן בעיני-הם מאד, הם הריחו להיט — אבל התנגדו בכל תוקף לצדי צרפתי כבמאי. אולי משום שלא יכלו לראות כיצד מי שעוב אותם כשחקן — חוזר פתאום כבמאי. אולי זה טבעי. אבל מנור וצרפתי לא ויתרו. הם רצו גם את שלמה גרוניך ומתי כספי כתנאי, וגם עוד תנאים. שישחררו או-תם מכל עול של תיאטרון ההולך בתלם. ואז הסתבר שעודד קוטלר הוא האיש שדמו טרם נטיית. ואם סטטוס קוו ואדיס עבר את מרוץ המיכשולים — אז למה לא לטפל גם בעניינים שמתחת להגורת הצניעות: בעיקר כשהם כה אקטואליים כמו אילן וזמר ושמו גוגו מרציץ או חשיבות המזון בחיי-המין של ההמוני.

„הבליטי כל פרנק / בכיס או ב-בנק / תוכלי אז כמו טנק לעלות / עט אחך בלב / אתה מאהב / נוקב וחוצב בלילות / כי קרזורוט זה ארוס / כל גילון גירוי / כל דרכמה אורגזמה / כל רובל ביי-לוי / כל פוז הוא פוזח, כל שלינג הוא שיר / לירטה — לא רתע / מהיר וישיר.“

ואל קורט וייל ואל ארוינג ברלין. והביא אותם גם לאחרים. יחד עם עוד משוגע לעניין, צדי (צדוק) צרפתי, בנו תוכנית שלמה בנוסח שנות ה-30. ואז הסתבר שלא רק הטוב הרע והנערה התרפקו על תוכנית זו, אלא שורה של זמרים ואנשי תיאטרון ניכספים אליה. היום, מתכוננים מנור וצרפתי למועדון הזמר של לולה הקטנה, שאינו אלא התי-חיות חדשה באותה תקופה, כשגילה אל-מגור מנסה להתמודד עם הניצחיים של הפזמון.

אבל המיבצע המשותף הגדול באמת של מנור וצרפתי יתרחש דווקא בתיאטרון העירוני בחיפה. בעוד שבוע, יתחילו שם החזרות על מחזמר משוגע בשם לילי-גם.

היה מטרף לגמרי. מסביר צדי צרפתי את התקוות של השניים. „אהוד ואני רואים זאת עין בעין כבר זמן רב. מחזה עם פזמונים, כשהתזמורת יור-שבת על הבימה, משתתפת בפועל. השח-קנים מפוזרים על מסלולים עגולים דמויי קירקס וצבעי התלבושות המטרופות של-הם מהווים גם תפאורה, גם אבזורים וגם אסתטיקה תיאטרלית בזכות עצמם. אני רוצה כחולים וצהובים, סגולים ואדומים. אני רוצה מיליונים של קשתות ואינני מתכוון לעבוד לפי סדר מערכות. אני רוצה לביים כמו שעבדנו בשעת חיבור המחזה. כל מעמד לחור. כל קטע לעצמו.“

אומר מנור: „מאז הפסקו בארץ-ברדווי שני מערכונים שכתבתי, הצלחתי רק לתר-גם מחזות. לכתוב — לא הלך. אך כשהתי-חילה שנת מולייר מאחתי את עצמי הולך וניכבש בידי חומר חדש שלא הטבתי לה-כירו קודם. נתקעתי דווקא בגט הוא באצילים. ראיתי שהמצב בימינו דומה מאד לזה שבמחזה אלא שבמהופך. ראיתי אותו בדמיוני, צחקתי ממנו בחלומותי. „כך נולדה במוחי דמות חדשה ולי-כדאי לשמוע אותו בעיקר בשל הרוח-הצינית וההומור המאקברי שהישרה ה-מעבד והבמאי, אהוד, על ספרים מפו-ר-

פלידל ושלמה ברשביט, נסים ע-זיקרי ומוצי אביב. בתקליט שלושה מתוך 4 הסיפורים המסופרים בהצגה.

סמים דוגמת בגדי המלך החדשים או כד החומץ (הידוע גם כדג הזהב). לילדים של שנת 1973.